

Parshat Korach – 5786 – nr.269

Samenvatting van de parsha

1e Aliya: Korach daagde samen met Datan, Aviram en 250 mannen van Shevet Reuven, het leiderschap van Moshe en Aaron uit. Moshe bereidde zich de volgende dag voor op een krachtmeting, in de hoop dat de rebellen hun rebellie zouden heroverwegen.

2e Aliya: Na een poging om Korach te overtuigen om het te heroverwegen, probeerde Moshe, Datan en Aviram te beïnvloeden. Moshe's pogingen werden afgewezen.

3e Aliya: De volgende dag instrueerde Hasjem Moshe en de natie om zich af te scheiden van de tenten van Korach, Datan en Aviram. Moshe verkondigde dat het leiderschap van hem en Aaron op G-ddelijke wijze zal worden bevestigd door de manier waarop Korach en zijn volgelingen zullen sterven. Korach, Datan en Aviram werden samen met hun hele families door de aarde verzwolgen, terwijl de 250 mannen van de stam Reuven verteerd werden door een hemels vuur.

4e Aliya: Er brak een opstand uit onder het volk, en Aaron moest tussenbeide komen om de plaag te stoppen, die als straf aan het volk gestuurd werd. 14.700 mensen kwamen door de pest om.

5e Aliya: Aaron's benoeming tot Kohen Gadol wordt herbevestigd door de test van de staf. De staf van Aaron was de enige staf die op wonderbaarlijke wijze amandelen liet ontkiemen.

6e Aliya: Aaron's staf wordt in het Heilige der Heiligen geplaatst. De taken van de Kohanim en Leviyim worden vermeld, samen met een lijst van het aandeel dat de Kohanim van het vee van het volk moeten krijgen.

7e Aliya: Het aandeel van de Levieten van de opbrengst van het volk en de geschenken die de Leviyim aan de Kohanim gaven, worden vermeld.

Samenvatting van de Haftara

De haftara van deze week vindt plaats nadat Shmuel de Navi (Profeet), Shaul had gezalfd tot de eerste koning van Israël. Shmuel die een afstammeling van Korach was, spoort het volk aan om de wegen van Hashem te volgen. Hij bekritiseert hen omdat ze een koning willen, terwijl hij er tegelijkertijd op wijst dat iedereen, inclusief de koning, onderworpen is aan de wet van Hasjem.

De connectie met de Parsha van deze week is het feit dat Shmuel een afstammeling was van Korach. Terwijl Korach het recht uitsprak om de Tora naar eigen goeddunken te interpreteren, vertelt Shmuel de mensen dat het succes van de koning en de natie volledig afhangt van hun naleving van de letter van de wet. Uiteindelijk was het Korach's eigen kleinzoon die het leiderschap van ons land baseerde op de onbetwiste leringen van Moshe Rabénoe.

De leider als dienaar

"Je bent te ver gegaan! De hele gemeenschap is heilig, ieder van hen, en de Heer is met hen. Waarom stellen jullie jezelf dan boven de vergadering van de Heer?" (Bamidbar 16:3)

Zo zei Korach tegen Moshe . En Korach had een punt . De kern van zijn uitdaging is het idee van gelijkheid . Dat is zeker een Joods idee.

Korach meent natuurlijk niet wat hij zegt. Hij beweert tegen het instituut leiderschap zelf te zijn, en tegelijktijd wil hijzelf de leider zijn. Maar wat als Korach het had bedoeld ? Als hij oprecht was geweest ?

Er zit, op het eerste gezicht, een dwingende logica in wat hij zegt.

Riep G-d Israël niet op om "een koninkrijk van priesters en een heilige natie" te worden , dat wil zeggen een koninkrijk waarvan elk lid een priester is , een natie waarvan alle burgers heilig zijn ? Waarom zou er dan een kader van priesters en één Hogepriester moeten zijn ? Zei de militaire held Gideon niet , in de tijd van de Richteren : "Ik zal niet over u heersen , noch zal mijn zoon over u heersen ? Hashem zal over u heersen" (Rechters 8:23) ?

Waarom zou er dan één enkele , voor het leven benoemde leider van het Mozes-type zijn , in plaats van wat er gebeurde in de dagen van de Rechters , namelijk charismatische figuren die het volk door een bepaalde crisis leidden en vervolgens terugkeerden naar hun vroegere anonimiteit , zoals Kalev en Pinchas deden tijdens het leven van Moshe ?

En wat Gideons punt betreft, het volk had zeker geen andere leider nodig dan G-d Zelf.

Shmuël waarschuwt het volk voor de gevaren van het aanstellen van een koning :

"Hij zal uw zonen nemen en hen doen dienen met zijn wagens en paarden, en zij zullen voor zijn wagens uit rennen ... Hij zal het beste van uw velden en wijngaarden en olijfgaarden nemen ... Wanneer die dag komt, zult u schreeuwen om verlichting van de koning die u hebt gekozen, maar Hashem zal u op die dag niet antwoorden" (1 Shmuel. 8:11-18)

De Midrasj Tanchuma, geciteerd door Rashi, bevat een briljant commentaar op de bewering van Korach. Er staat dat Korach zijn mede-samenzweerders verzamelde en Moshe een uitdaging gaf in de vorm van een halachische vraag :

Hij kleepte ze met mantels die volledig van blauwe wol waren gemaakt . Zij kwamen en gingen voor Moshe staan en vroegen hem : "Heeft een mantel die geheel van blauwe wol is gemaakt , franjes [tsitsit] nodig, of is het vrijgesteld ?" Hij antwoordde: "Het vereist [tsitsit]." Ze begonnen hem uit te lachen [zeggende] : "Hoe is het mogelijk dat bij een mantel van een bepaalde stof, één touw blauwe wol, het vrijstelt [van de verplichting van techelet], en deze, die volledig gemaakt is van blauwe wol, zichzelf niet zou vrijstellen ?"

Wat dit commentaar briljant maakt, is dat het twee dingen doet . Ten eerste legt het een verband tussen de episode van Korach en de onmiddellijk voorafgaande passage, de wet van tsitsit aan het einde van de Parsja van vorige week. Dat is het oppervlakkige punt . De diepe is dat de Midrasj behendig laat zien hoe Korach de basis van het leiderschap van Moshe en Aäron uitdaagde . De Israëlieten waren "allen heilig ; en G-d is onder hen." Ze waren als een gewaad, waarvan elke draad koningsblauw is . En net zoals een blauw gewaad geen extra tsitsit nodig heeft om het nog blauwer te maken, zo heeft een heilig volk geen extra heiligen zoals Moshe en Aäron nodig om het nog heiliger te maken .

Het idee van een leiderschapshiërarchie in "een koninkrijk van priesters en een heilige natie" is een contradictio in terminis . Iedereen is als een priester. Iedereen is heilig. Iedereen is gelijk in waardigheid voor G-d. Hiërarchie hoort niet thuis in zo'n natie.

Wat had Korach dan verkeerd? Het antwoord ligt vervat in de tweede helft van zijn uitdaging : "Waarom stellen jullie jezelf dan boven de vergadering van Hashem ?" De fout van Korach was om leiderschap te zien in termen van status . Hij dacht dat een leider er een is die hoger

is dan de rest: het alfamannetje, de tophond, de controleur, de regisseur, de overheerser, de commandant, degene voor wie mensen zich moeten neerwerpen. Dat is wat leiders zijn in hiërarchische samenlevingen. Dat is wat Korach impliceerde door te zeggen dat Aäron en Moshe zich "boven het volk stelden".

Maar dat is niet wat in de Tora leiderschap is, en we hebben er al veel hints van gekregen. Over Moshe staat: "Hij was een zeer nederig man, nederiger dan enig ander op aarde" Van Aäron en de priesters, in hun hoedanigheid van degenen die het volk zegenden, staat het volgende: "Dus zij zullen Mijn naam op de Israëlieten zetten, en Ik zal hen zegenen.

Met andere woorden, de priesters waren slechts voertuigen waardoor de G-ddelijke kracht stroomde. Noch priester, noch profeet had persoonlijke macht of gezag. Ze waren overbrengers van een woord dat niet van hen was. De profeet sprak het Woord van Hashem voor deze tijd. De priester sprak het Woord van Hashem voor altijd. Daarom was nederigheid geen toeval van hun persoonlijkheden, maar de essentie van hun rol.

Zelfs de geringste hint dat ze hun eigen gezag uitoefenden, hun eigen woord spraken of hun eigen daad deden, maakten hen onmiddellijk ongeldig. Dat is in feite wat het lot van Nadav en Avihoe bezegelde, en van Moshe en Aäron later, toen het volk klaagde en zei: "Luister, jullie opstandelingen, moeten we jullie water uit deze rots halen?" (Bamidbar. 20:10) Er zijn veel interpretaties van wat er bij die gelegenheid mis ging, maar één is ontegenzeggelijk dat ze de handeling aan zichzelf toeschreven in plaats van aan Hashem (zie Chizkoeni aldaar)

Zelfs een koning in de Joodse wet – het ambt dat het dichtst bij status komt – wordt bevolen nederig te zijn. Hij moet een Tora-boekrol bij zich dragen en die alle dagen van zijn leven lezen, "opdat hij leert Hashem te vereren en alle woorden van deze wet en deze verordeningen zorgvuldig op te volgen en zichzelf niet beter te achten dan zijn mede-Israëlieten" (zie Devarim 17:19-20 en Rambam, Wetten van Koningen, 2:6)

In het jodendom is leiderschap geen kwestie van status, maar van functie. Een leider is niet iemand die zichzelf hoger houdt dan degenen die hij of zij leidt. Dat is in het jodendom een morele tekortkoming, geen teken van status.

De afwezigheid van hiërarchie betekent niet de afwezigheid van leiderschap. Een orkest heeft nog steeds een dirigent nodig. Een toneelstuk heeft nog steeds een regisseur nodig. Een team heeft nog steeds een aanvoerder nodig.

Een leider hoeft geen betere instrumentalist, acteur of speler te zijn dan degenen die hij leidt. Zijn rol is anders. Hij moet coördineren, structuur en vorm geven aan de onderneming, ervoor zorgen dat iedereen hetzelfde script volgt, in dezelfde richting reist, optreedt als een ensemble in plaats van een groep prima donna's. Hij moet een visie hebben en die communiceren. Soms moet hij discipline opleggen. Zonder leiderschap produceert zelfs de meest glinsterende reeks talenten geen muziek maar lawaai. Dat is niet onbekend in het Joodse leven, toen en nu." In die dagen was er geen koning in Israël. Iedereen deed wat goed was in zijn eigen ogen." (Richteren 17: 6, 21:25) Dat is wat er gebeurt als er geen leiderschap is.

De Tora, en Tenach als geheel, heeft een prachtige, gedenkwaardige manier om dit te zeggen. De hoogste eer van Moshe is dat hij vaak Eved Hashem, "de dienaar van G-d", wordt genoemd. De enige andere persoon die deze titel krijgt, is Jehoshua. In het jodendom is een leider een dienaar en leiden is dienen.

Een joodse leider is een dienaar van Hashem, niet van het volk; Maar hij is ook niet hun meester. Alleen Hashem is dat. Hij staat ook niet boven hen: hij en zij zijn gelijk. Hij is gewoon

hun leraar, gids, pleitbezorger en verdediger. Zijn taak is hen eindeloos te herinneren aan hun roeping en hen te inspireren om er trouw aan te zijn.

In het jodendom gaat leiderschap niet over populariteit : "Dat was de fout van Korach. Hij dacht dat leiders degenen waren die zichzelf boven de gemeente stelden. Hij had gelijk toen hij zei dat dit type heerser geen plaats heeft in het jodendom. We zijn allemaal geroepen om Hashem's dienaren te zijn. Leiderschap gaat niet over status, maar over functie. Zonder tsitsit is een blauw gewaad gewoon een gewaad, geen heilig kledingstuk. Zonder leiderschap is het Joodse volk slechts een volk, een etnische groep, geen heilige natie. (R.Jonathan Sacks z"l)

Een stem horen

Toen de grond zich opende om Korach en zijn volgelingen te verzwelgen, "Ve'chol Jisrael asher sevivotehem nasoe le'kolam ki amroe pen tiv'laénu ha'arets - Heel Israël dat om hen heen was, vluchtte voor hun geschreeuw, want zij zeiden: "Opdat de aarde ons [ook] niet verzwelgt!" (Bamidbar 16:34) Het Hebreeuwse woord 'le'kolam' wordt vertaald als 'van hun geschreeuw', maar het voorvoegsel 'mi' wordt gebruikt om 'van' te beteken ,en terwijl 'le' over het algemeen wordt gebruikt om 'naar' te betekenen. ' We zouden dus kunnen denken dat 'mi'kolam 'hier meer op zijn plaats zou zijn. Wat kunnen we leren van deze kleine maar belangrijke grammaticale uitdrukking ?

Rashi legt uit dat het voorvoegsel 'le 'ons vertelt dat ze vluchtten "vanwege het geluid" dat ze hoorden toen de mensen werden opgeslokt. Veel commentatoren bieden verschillende interpretaties van dit 'geluid'. DeMizrachi biedt het eenvoudige beeld dat ze het geluid hoorden van de grond die opensplijtte, waardoor de mensen in enorme angst op de vlucht sloegen. De Tosfot JomTov in Avot suggereert dat de grond feitelijk 'sprak 'en 'aankondigde 'dat degenen die werden opgeslokt afdaalden naar de laagste niveaus van Gehenom. Deze verbazingwekkende verkondiging zorgde ervoor dat het volk in angst op de vlucht sloeg .

Deze verklaringen bieden ons een diepere waardering van de Misjna die leert over de tien elementen die werden geschapen in de schemering op erev Shabbat, waaronder drie "monden" - "pi-ha'aton" de mond van Bilaam's ezel, "pi-ha'be'ér", de mond van Mirjam's bron, die volgens sommige opvattingen eigenlijk shirah zong voor Hasjem. De derde was 'pi-ha'arets', de monding van de grond die de ondergang van Korach en zijn volgelingen aankondigde.

Rav Droek in "Eesj Tamied" merkt op dat Moshe Rabénoe voorspelde dat de grond zijn mond zou openen met een verklaring toen hij profeteerde: "u'patstah ha'adamah et pi'ha – de aarde zal haar mond openen." (Bamidbar 16; 30) "Patstah" in tegenstelling tot "patcha", betekent , het openen van iemands mond om te spreken.

Rav Wolfson zt"l biedt een heel andere kijk op "nasoe le'kolam". Chazal leren ons dat de kinderen van Korach niet stierven, omdat ze tsjoeva deden op het laatste moment toen de grond zich opende. In plaats van af te dalen in de ingewanden van de aarde, schiep Hasjem een richel in de kloof waar ze zaten en shirah zongen.

Het zoete geluid van hun lied gedragen door tsjoeva, trok de mensen ernaartoe, "le'kolam", en inspireerde hen om ook tsjoeva te doen.

Rav Zev Reichman legt uit dat er veel verschillende 'huizen' zijn in de hemel . Onder andere is er het 'huis van de Tora', het 'huis van Tefillah 'en het 'huis van Shirah' . De Modzhitzer Rebbe beweert dat het 'huis van tsjoevah' en het 'huis van shirah 'één en

hetzelfde zijn. We hebben allemaal ervaren hoe een oprecht lied uit het diepst van iemands ziel een katalysator kan zijn voor tsjoeva.

Voordat we op Rosj Hasjana op de sjofar blazen, reciteren we hoofdstuk 47 van Tehillim, "Lamnatséach liv'né Korach mizmor - Voor de dirigent; van de zonen van Korach, een lied." De eerste letters van die vier woorden spellen 'le'kolam'. למנצח לבני קרח מזמור ללקמ=לקולם. Op een van de meest intense momenten van het jaar, wanneer we onszelf opwekken om tesjoeva te doen, herinneren we ons de lieve liedjes van Korach's kinderen en worden we voortdurend geïnspireerd door hun lied van tesjoeva.

In deze uitdagende tijden zijn er veel geluiden die ervoor zorgen dat we weg willen rennen. In onze parasja deelt Am Jisrael een nieuw perspectief. Het geluid van een sirene of een ander onaangenaam geluid is een uitnodiging om aan introspectie te doen, om te luisteren naar onze innerlijke stem van tsjoeva. Net als de mensen in de tijd van Korach, kunnen we, in plaats van weg te lopen, 'naar' de boodschap rennen en een grotere emunah en een grotere nabijheid tot Hasjem mogelijk maken. "Alah Elokim bi'truah, Hashem be'kol sjofar - Elokim wordt verheven met het trompetgeschal ; Hasjem, met het geluid van de sjofar." (Tehillim 47:6) Mogen we het verdienen om de sjofarstoot van de Uiteindelijke Verlossing te horen , spoedig ,en nog in onze dagen, Ameen . (R.S.Smiles)

Moshe's harde reactie op de beschuldiging van Korach

Tijdens de reis van de Bné Jisrael door de woestijn waren er verschillende momenten van rebellie, maar de reactie van Moshe op de opstand van Korach valt op door zijn intensiteit. Na de Chet ha'egel (Gouden Kalf) en Chet hameraglim (Zonde van de Spionnen) verdedigt Mosjé de natie voor G-d. Maar wanneer Korach, Moshe uitdaagt, roept Mosjé op tot een wonderbaarlijk teken om te bewijzen dat hij door Hashem is aangesteld . Waarom reageert Mosjé in dit geval zo anders – en zo hard?

Rav Adin Steinsaltz (Chayei Olam) identificeert drie factoren die de rebellie van Korach fundamenteel anders maken dan eerdere klachten :

1. Een nauw verraad

In tegenstelling tot eerdere opstanden, komt deze uit de eigen familie van Mosjé. De belangrijkste aanstichter is Korach, de neef van Moshe, en andere deelnemers zijn onder meer gerespecteerde leiders van Shevet Levi. Na de zonde van het Gouden Kalf roept Mosjé beroemd: "Mi laHashem elaj?" - "Wie voor Hasjem is, sluit je bij mij aan!" Het is Shevet Levi, inclusief Korach zelf, die zich aan de kant van Moshe schaart.

Nu, diezelfde mensen keren zich tegen hem. Dit is geen verre of anonieme menigte – het is zijn stam, zijn aanhangers en zijn eigen familieleden. In eerdere opstanden kon Mosjé de onrust afdoen als misleid of van buitenaf beïnvloed, misschien zelfs gedreven door de erev rav. Maar hier komt het verraad te dicht bij huis en is de pijn persoonlijk. Dat niveau van verraad van degenen die beter zouden moeten weten, is zowel diep beledigend als spiritueel gevaarlijk.

2. Een bedreiging voor de Mesora

Tot nu toe waren de klachten zowel tegen Hashem als tegen Moshe gericht: waarom is er geen water? Waarom is er geen eten? De opstand van Korach daarentegen is uitsluitend

gericht op Moshe. Korach en zijn volgelingen ontkennen het bestaan van G-d of de Tora niet. In plaats daarvan ondermijnen ze Moshe's legitimiteit als Hashem's uitverkoren boodschapper. Ze beweren dat Mosjé zichzelf en zijn broer Aharon, oneerlijk heeft benoemd.

Dit is niet alleen een leiderschapsgechil – het is een fundamentele uitdaging voor de Mesorah. Korach zegt in wezen: "Wij aanvaarden Tora Shebichtav, maar Tora Shebe'al Peh ? Dat is van jou, Moshe - niet van Hashem ."

Mosjé ziet de existentiële dreiging in deze bewering. Als zijn G-ddelijke selectie in twijfel wordt getrokken, wordt de overdracht van de Tora vanaf de Sinaï verdacht . Het hele fundament van de mondelinge traditie wordt op wankelende grond geplaatst . Dat gevaar maakte een dramatische, bovennatuurlijke reactie noodzakelijk om Moshe's rol als G-d's getrouwe afgezant opnieuw te bevestigen.

3. Moshe's 'eigen woorden verdraaien

Eerder, in Parshat Beha'alotecha, nadat Eldad en Médad profetie hebben ontvangen, drukt Jehoshua zijn bezorgdheid uit dat zij Moshe ondermijnen . Mosjé antwoordt grootmoedig : "Oe'mi jiteen kol am Hashem nevi'im" — "Waren maar alle mensen van Hasjem , profeten!"

Korach grijpt dit sentiment aan en verdraait het. Hij verkondigt: "Ki kol ha'edah kulam kedoshim" — "Want de hele gemeente is heilig!" In wezen betoogt hij: als iedereen heilig is, dan is Mosjé niet heiliger dan wie dan ook. Waarom zouden hij en Aharon dan leiden?

Korach verdraait Moshe's woorden om zijn eigen agenda te bevorderen. Hij verhuult persoonlijke ambitie in populistische retoriek en presenteert zichzelf als een voorvechter van gelijkheid terwijl hij macht voor zichzelf zoekt. Zijn betoog trekt niet alleen het leiderschap van Moshe in twijfel, maar de hele structuur van Kehoena (priesterschap), die Hashem G-ddelijk had ingesteld .

Mosjé erkent de diepe subversie die in het spel is en reageert krachtig – niet uit ego, maar om de heiligheid en G-ddelijke oorsprong van de Kehoena en de Tora zelf hoog te houden.

Deze drie factoren – persoonlijk verraad, een bedreiging voor de Mesora en de manipulatie van Moshe's woorden – dwongen Mosjé om streng te reageren. Het was niet alleen een politieke opstand ; Het was een existentiële bedreiging voor de identiteit en spirituele toekomst van het Joodse volk.

SHABBAT SHALOM

Voor suggesties en commentaar : mobi166@hotmail.com

Gelieve dit blaadje (deze link) ook door te sturen aan vrienden en kennissen.

En je bronnen zullen zich naar het buitenland verspreiden (Misjlé 5-16)

לע"נ ר' יששכר דב בן ר' מנחם מנס ולע"נ מרת פרומה בת ר' צבי אריה